

være til skade for barnet. Hvis der i sidstnævnte situation samtidigt fra bopælsforælders side søges om indskrænkning eller ophævelse af samværet, må statsforvaltningen overveje, om det eventuelt kan være hensigtsmæssigt at iværksætte en begrænset børnesagkyndig undersøgelse, der kan belyse barnets situation i forhold til den forælder, der er positiv overfor at medvirke i sagen.

Særligt vedrørende *bopælsforælders hindring* af barnets kontakt med samværsforælderen finder ministeriet, at der bør iværksættes tiltag for at begrænse virkningen heraf. Der henvises til ministeriets forslag om ændring af praksis for fastsættelse af erstatningssamvær (de almindelige bemærkninger pkt. 4.9.2.) og til forslaget om at tillægge fogedretterne kompetence til at fastsætte erstatningssamvær som led i en sag om tvangsfuldbyrdelse af samvær, jf. pkt. 4.10.3. nedenfor om samværschikaner. Disse ændringer skal ses i lyset af lovforslagets § 4, hvorefter der i vurderingen af barnets bedste indgår, at barnet har ret til kontakt til begge sine forældre. Ministeriet skal endvidere pege på, at en bopælsforælders hindring af barnets kontakt med samværsforælderen i visse tilfælde kan have et sådant omfang og kan påvirke barnet på en sådan måde, at der er frygt for barnets trivsel. En statsforvaltning, der under samværsagens behandling – f.eks. i forbindelse med den børnesagkyndige undersøgelse – bliver bekendt med sådanne for barnet belastende forhold, må overveje, om der er grundlag for at foretage underretning til barnets opholdskommune efter reglerne i servicelovens § 153.

4.9. Erstatningssamvær

4.9.1. Gældende ret

Det forekommer, at et fastsat samvær ikke kan gennemføres som fastlagt, hvilket kan skyldes flere forhold, f.eks. at bopælsforælderen holder ferie med barnet, sygdom hos barnet, at samværet falder sammen med helligdage/ferier, hvor samværsforælders samvær bortfalder, eller bopælsforælders sabotage af samværet.

I vurderingen af, om der skal fastsættes erstatning for mistet samvær, indgår, hvilken betydning afbrydelsen har haft for forbindelsen mellem barnet og samværsforælderen, og i hvilket omfang der i øvrigt er samvær. Som udgangspunkt fastsættes der helt eller delvist erstatningssamvær, hvis bopælsforælderen har chikaneret samværet, med mindre hensynet til barnet taler imod det.

Herudover er der en vis tilbageholdenhed med at fastsætte erstatningssamvær, idet der tages hensyn til,

hvad der er bedst for barnet, navnlig dets behov for stabilitet og planlægning. Hvis der er et hyppigt og regelmæssigt samvær, vil tabet af nogle få dage i almindelighed ikke skade forholdet til barnet. I sådanne situationer er man derfor tilbageholdende med at fastsætte erstatningssamvær og dermed bryde den faste plan for samværet, som normalt må anses for at være bedst for barnet.

Der fastsættes således som udgangspunkt ikke erstatningssamvær, hvis aflysningen skyldes barnets sygdom eller samværsforælders forhold.

Der fastsættes normalt heller ikke erstatningssamvær, hvis samværet bortfalder, fordi den af forældrene, der har barnet boende, holder ferie med barnet. Baggrunden herfor er, at barnet skal have mulighed for at holde ferie i en længere sammenhængende periode sammen med den, som barnet bor hos. Hvis ferien ikke afholdes sammenhængende, eller hvis der afholdes væsentligt mere ferie end normalt, kan det efter et konkret skøn bestemmes, at samværet ikke skal bortfalde, at det kun skal bortfalde delvist, eller at der skal fastsættes erstatningssamvær.

Hvis samværet aflyses, fordi barnet skal på lejrskole, spejdtur eller lignende, fastsættes der normalt ikke erstatningssamvær. Der kan dog fastsættes erstatningssamvær, hvis aflysningerne har et sådant omfang, at det svækker forbindelsen mellem barnet og den samværsberettigede.

Der er større mulighed for erstatningssamvær, hvis samværet aflyses gentagne gange over en kortere periode. Er der tale om en enkeltstående aflysning, fastsættes der dog som udgangspunkt ikke erstatningssamvær.

Der henvises til betænkningens afsnit 6.2.3.1.5.

Ved § 3, nr. 3, i lov nr. 446 af 9. juni 2004 om ændring af lov om ægteskabs indgåelse og opløsning og forskellige andre love (Regelforenklning på det familieretlige område m.v.) blev der indført et skærpet ændringskriterium i forhold til aftaler eller afgørelser om samvær i den gældende lovs § 17, stk. 2. Ændringen skete med virkning fra den 1. oktober 2004.

Lovændringen indebar, at kriteriet for, hvornår der kan ske ændring af en eksisterende samværsaftale eller -afgørelse, blev skærpet, sådan at ændring som udgangspunkt alene kan ske, hvis der er tale om væsentlig forandrede forhold. Ændringen tager udgangspunkt i, at statsforvaltningen normalt kun skal tage stilling til spørgsmål, der har betydning for de overordnede rammer omkring samværet. Hermed tænkes navnlig på spørgsmål, som har betydning for, om samværet overordnet set kan gennemføres. Spørgsmål